

בועז סנג'רו

פרשת פגסוס: כישלון רוחבי

המסר של המפכ"ל לחוקרים הוא להמשיך בהפרת החוק? גם בפרקליטות, שמלווה חקירות, נדרשות בדיקה והפקת לקחים. כמו כן, מח"ש המוחלשת לא ממלאת את תפקידה. היועמ"ש אביחי מגדלבלטי, שקיבל דיווחים על האוננות הסתר ולא היה מודע לשימוש בתוכנה, כשל כשאפשר למשטרה ליהנות בדיעבד מפרשנות יצירתית של חוק האוננות סתר, הכוללת תוכנת ריגול. פרשנות כזו יש להותיר לשופטים, בתקווה שלא יאמצוה. אין טעם בוועדת הבריקה בראשות המשנה ליועץ, שהקרה על האוננות סתר בתחום טיפולה. די לנו ב"בקרה" זו. הפעם נדרשת ועדת חקירה ממלכתית. גם הריווח השנתי לכנסת, שנדרש בחוק, לא הועיל, משום שהמשטרה לא דיווחה על תוכנת ריגול. נראה כי גם השר לביטחון הפנים לא מביין את חומרת הרברים ומציע הרחבה של סמכויות המשטרה. נקווה שהכנסת לא תשגה.

השופטים מקבלים ראיות שהושגו באמצעים פסולים. לאחרונה הכשירו שופטים בעליון צווי חיפוש בטלפונים, שניתנו לאחר חיפוש שנערך ללא צוים. המסר גרוע

ולבסוף, גם השופטים אשמים. רבים מאשרים האוננות כחותמות גומי, כמומחה ברברי השופט בדימוס עודד מר דריק ("כלכליסט" 23.01.22). השופטים מסתפקים בביקורת רפה על הפרות חוק ומקבלים ראיות שהושגו באמצעים פסולים. לאחרונה הכשירו שמונה שופטי ביהמ"ש העליון צווי חיפוש בטלפונים, שניתנו לאחר שהמשטרה חיפשה ללא צוים. המסר גרוע. כל רשויות אכיפת החוק כשלו בפרשת פגסוס. עדיי פה הצעת השופט המנוח חיים כהן: "המלחמה בפשעי הפושעים צריכה להידחות מפני המלחמה בפשעי שר טרים. שאלתי את עצמי אם על ידי השימוש השיפוטי אשר אנו השופטים עושים בראיות... שהושגו על ידי חוקרים פושעים, אין אנו עושים עצמנו שותפים לאחר המעשה לפשעיהם".

הכותב הוא פרופ' במכללות האקדמיות גליל מערבי וספיר, ראש המכון לנטיחות במשפט הפלילי ומייסד האתר "ביקורת מערכת המשפט הפלילי"

בתחקיריו של תומר גנון ב"כלכליסט" נחשף שהמשטרה השתמשה בתוכנת הריגול "פגסוס" לחיפוש מידע בטלפונים של אזרחים, כולל פעילי מחאה, ושלושה ראשי ערים, ללא חשד מבוסס, במתכונת "דיג ראיות" – שמא היטו מכרזים. כשלא מצאה, השתילה תוכנה בטלפונים של בני משפחה. ראשי הערים נעצרו, נחקרו, ושחררו ללא כתבי אישום. בדברים הבאים מוצע ניתוח בטיחותי של פריצת המשטרה, הבלתי חוקית והשיתית, לטלפונים של אזרחים. לחיטוט המשטרה בטלפון, אפילו כשאינו בסתר, השפעה עצומה על בעליו ועל אחרים. הטלפון מאגד את העולם האישי, המקצועי, העסקי, המשפחתי והאינטימי. מתחייבים זהירות וצו שיפוט. גם האוננות סתר היא פוגענית ומצריכה זהירות וצו. המשטרה, במסווה של האוננות סתר, ערכה חיפוש בטלפון – ללא סמכות בחוק. כשביקשה צוים, הסתירה מהשופטים שמדובר בתוכנת ריגול. לפי עקרון החוקיות, לרשויות המדינה אין סמכות שלא נקבעה בחוק. גושפנקה ממסרית לפרשנות זו נתן בכנסת ראש יחידת הסייבר בפרי קליטות, ד"ר חיים ויסמונסקי: "אין סמכות לחרוד למכשיר טלפון ולשאוב את הנתונים האגורים בו".

תורת הבטיחות, שמפותחת בתחומים דוגמת תעופה, תחבורה והנדסה, אינה מוכרת במערכת אכיפת החוק. היא מלמדת שבעת תאונה, לעולם לא מדובר ב"תפוח רקוב" אחד שרי בהחלפתו. יש לחקור את המערכת ולמצוא מדוע גורמים אחרים לא מנעו אותה. לא די באיתור החוקרים שהפרו חוק – יש לבחון כיצד קרסה המערכת ואפשרה את רמיסת הוכחות לפרטיות והפרת חוק.

ראשית, נדרש ברק בית במשטרה ושירות ה"נורמה" שלפיה המטרה מקדשת את האמצעים. לא די בהליכים פליליים או משמעתיים נגד השוטרים שפשעו. במשטרה ידעו שחוק האוננות סתר לא מסמך חיפוש בטלפון – כרברי היועץ המשפטי של המשטרה בכנסת בי 2018. בתחקיר מצוטטים דברי המפכ"ל הקודם, רוני אלשיך, שמעודדים "דיג ראיות" נגד ראשי ערים ("כלכליסט" 23.01.22). המפכ"ל הנוכחי, קובי שבתאי, כתב באיגרת לשוטרים: "משטרת ישראל... תחת התקפה, ונראה שיש מי שמבקש לפגוע ביכולותיה להיאבק בפשיעה החמורה... השימוש שלנו בכלים טכנולוגיים על פי דין יימשך". אלא שהשיי מוש מנוגד לחוק, והעיתונאי ראוי לשבח ולא לגינוי. האם

